

„LIDI VŮBEC NETUŠÍ, JAK JIM LŽOU.”

Vyhozen Piráty, manažer Janeček o cenách energie, EU, Gretě, ČEZu a Rusku

- CZ24 News | 25. května 2022

ČESKO: Okamžité vypnutí ruského plynu v Česku? Hrozí totální katastrofa. Na základě svých odborných zkušeností varuje jeden z nejpovolanějších českých expertů v oblasti energetiky a zvláště plynárenství, bývalý šéf Pražské plynárenské Pavel Janeček. Náhradu za ruský plyn nemáme vůbec žádnou, zastavil by se průmysl a přišel by nejčernější scénář. Slibované alternativy v podobě zkapalněného plynu z USA podle něho je možné realizovat nejdříve do pěti let. Zásadní je podle Janečka fakt, že viníkem celé energetické krize není Rusko a válka na Ukrajině, vše začalo mnohem dřív. Vlády se prý pouze na Rusy vymlouvají. Janeček byl přes příkladné hospodaření odstraněn z čela Pražské plynárenské za současné „pirátské vlády“ nad Prahou.

Foto: Repro XTV

Popisek: Bývalý šéf Pražské plynárenské, Pavel Janeček

Přichází sezóna vyúčtování za elektřinu a plyn, lidé žijí ve strachu, kam až ceny porostou, bojí se, že je existenčně zlikvidují. Do toho problémy průmyslu a potravinářství, které jsou na plyn závislé. Může s tím běžný člověk něco dělat? Lze občanům v zoufalé situaci cokoli poradit?

Správě jste to rozdělil, jedná se o problémy v domácím segmentu a potom v průmyslu a zemědělství. Pro lidi žádnou okamžitou radu nemám, ale doporučil bych vládě, aby situaci okamžitě přestala podceňovat, jak to dlouhodobě činí doteď. Vláda si musí uvědomit, že lidé skutečně nebudou mít na zaplacení účtů za elektrickou energii či plyn.

Obrací se na mě celá řada mých známých a ptají se mě, co mají dělat, jestli si třeba nemají vzít půjčku, protože doufají, že se ceny energetických komodit sníží. Říkám jim, aby si hlavně nebrali půjčky a spíš apelovali na své politiky a kontaktovali lidi, kteří na politiky mohou tlačit a mají k nim přístup, protože politici to dlouhodobě podceňují a všem se nám to vymstí.

Vládní představitelé dost často vinu za aktuální problémy svalují na Rusko a říkají, že to

způsobila válka na Ukrajině, jenže problémy s masivním růstem cen energií začaly minimálně loni na podzim.

Začalo to mnohem dříve při tupém akceptování politiky Green Dealu. Ti, kteří tuto politiku prosazovali, se dnes hájí tím, že Green Deal na tuto situaci nemá žádný vliv, což není pravda. Dlouhodobě říkám, že pokud budeme tvrdě stabilní zdroje energie nahrazovat měkkými nestabilními zdroji má to obrovský vliv na investorské prostředí. Firmy a lidé, kteří se tím zabývají, už nechtěli investovat do zdrojů energie, které tzv. směřují k odpojení, což vedlo k panice a vytváření cenové bubliny už během loňského léta a podzimu.

Takže pokud slyšíme od politiků, aby si lidé na vysoké ceny šli stěžovat k Putinovi, je to alibismus a výmluva, protože s tím neumí nebo nechtějí něco dělat?

Jde o narativ, který se všem politikům samozřejmě hodí, ale není to pouze otázka České republiky, vidíme to v řadě jiných zemí. Americký prezident Joe Biden také mluví o „Putinových cenách“. Realita je však někde úplně jinde. Válka pouze odhalila špatné nastavení cen energetické politiky. Celou energetiku jsme svěřili do rukou environmentální lobby, která neřešila energetiku jako takovou, ale dotace do ní, případně profit z obnovitelných zdrojů, řešili jsme zastropování výkupních cen energií z obnovitelných zdrojů nebo jejich dodatečné zdražení, ale vůbec tu nikdo neřešil to základní, co řeší energetiku republiky pohromadě.

Z druhé strany lze přece říct, že environmentální lobbisté dělají legitimně svou práci, stejně jako ostatní lobbují pro svůj prospěch, ale mnozí se podivují nad tím, že na to stát přistupuje a problém občanů neřeší. Podobně jako když ceny pohonných hmot vystřelily do výšin, vláda prakticky nereagovala a nakonec schválila snížení spotřební daně o 1,50 Kč s tím, že to bude pouze od června do srpna...

To je skoro jako vtip. Při cenách k 50 korunám za litr je to mizivé procento. Vráťm se ale spíš k environmentální lobby. Myslel jsem to tak, že tato lobby pronikla do státu a energetika se řeší na Ministerstvu životního prostředí, nikoli na Ministerstvu průmyslu a obchodu či Ministerstvu financí. Tato lobby prostoupila celou společností pod dojmem oteplení zeměkoule, změny klimatu a teď se tomu říká energetická katastrofa. Někteří adorovali tryskáčem létající Greta Thunberg, která dokonce vystoupila v OSN a bylo to prezentováno jako něco, co je v pořádku. Došlo k vytvoření autentické poptávky po obnovitelných zdrojích poté, co je do lidí léta prána tato ideologie. Lidé se samozřejmě chtějí chovat ekologicky, ale vůbec netuší, že tímto způsobem rozhodně ke změně klimatu nepřispějí. Nevědí, že se lobbuje za zisky, pouze z jiných oborů, než je energetika.

Jinými slovy lze říci, že důvodem, proč stát na katastrofickou situaci nereaguje v zájmu většiny, je, že klimatická lobby do státní správy prorostla, a proto je vláda buď bezzubá, nebo nemá k výrazným krokům odvahu?

Určitě je to jeden z aspektů. Druhým důvodem je odbornost lidí, kteří mohou situaci řešit. Dlouhodobě se tady do vedoucích pozic dostávali lidé, kteří nebyli v energetice nijak vyhranění a nikomu nevadili. To je problém. Nebyla poptávka po silných lídrech, což je obrovská chyba, protože energetika je jeden z nejkonkurenčnějších oborů, který determinuje bezpečnostní politiku státu. Proto to zde nyní takhle vypadá.

Žádné zlepšení situace nebo dokonce konec této energetické krize na obzoru není. Kam až to celé může nebo dokonce musí zajít, aby vlády začaly účinně reagovat a nehrozilo omezení fungování průmyslu a základních potřeb občanů?

Velmi správná otázka a nechci vůbec spekulovat, co by se mělo stát nebo kam až to může zajít.

Tvrdým nárazem do zdi může být přerušení dodávek plynu do Evropy jako takové, což znamená totální kolaps českého průmyslu. Nechápu uklidňování společnosti ze strany politiků, když říkají, že všichni budou mít dost peněz na zaplacení topení. Kde ale ty peníze vezme? Že to za ně v rámci sociálního zabezpečení zaplatí stát, protože lidé nebudou mít práci poté, co firmy zkrachují. To je jeden z nejčernějších scénářů.

Vláda musí přestat situaci podceňovat a začít vyjednávat s kompetentními lidmi, kteří mohou situaci ještě zvrátit. Jde hlavně o zastropování cen. Jednoznačně říkám, že při takto extrémních cenách musíme zapomenout na tržní chování v energetice. Tohle už totiž není tržní chování, takže se k tomu ani nemusíme tak chovat a neváhat v zastropování cen energií na takovou úroveň, aby podniky mohly přežít a lidé byli schopni zaplatit účty. Sám jsem absolutním odpůrcem jakýchkoli regulačních zásahů, ale znamenalo by to zcela přestavět energetickou politiku založenou na dotacích a regulačních zásazích.

Jaká je situace v jiných evropských zemích? Je situace všude stejná nebo podobná jako u nás? Anebo jiné vlády zakročily a občanům a firmám ulevily?

Snad všechny státy okolo nás se o zájmy svých občanů starají lépe, než je tomu v České republice. Jsme vystaveni bezprecedentnímu tlaku nekontrolovatelného růstu cen energií a vlády v okolních zemích si uvědomují, že to pro jejich ekonomiky může být smrtelné. Můžeme jmenovat Maďarsko, Rakousko, Polsko, Slovensko. Tyto státy se pustily minimálně do určité moderace cen elektřiny a plynu, aby došlo k jejich zafixování v akceptovatelné výši, protože ceny plynu a elektřiny jsou největším motorem pádící inflace, o tom není pochyb.

Co se týče elektřiny, už na podzim se hodně debatovalo o tom, proč za elektřinu vyrobenou v Česku za drobné, musíme platit násobně vyšší částky určené burzou v německém Lipsku...

Výrobní ceny elektřiny u nás z tepelných elektráren je cca 0,25 Kč a 0,35 Kč za kWh v jaderné elektrárně a přeprodejem přes lipskou burzu ji kupujeme několikasetnásobně draž.

Většina občanů se diví tomu, jak je tohle možné, proč si nemohou čeští občané přímo kupovat za menší peníze elektřinu tady vyrobenou.

Tento systém rozhodně České republice nesvědčí a já mimořádně nesnáším tvrzení, že něco nejde. Říct nejde to, to v technice, energetice a ekonomice vůbec neexistuje. Kdyby se chtělo, dala by se elektřina prodávat přes unikátního obchodníka, ale slyšíme různé výmluvy na minoritní akcionáře ČEZ apod., což nedává smysl. Pocházím z investičního byznysu a jako minoritní vlastník bych v energetice rozhodně dohodu se státem udělal a sázel bych nejenom na okamžitý maximální zisk, ale dlouhodobou předvídatelnou marži. Na základě toho je možné přes finanční instituce získat mnohem více peněz než na skokové změny.

Po začátku ruské invaze na Ukrajinu se debatuje o nutnosti ukončit energetickou závislost na Rusku a ukončit odběr ruského plynu a ropy. Občas se zdá, že kdyby to rozhodoval čistě jen Brusel, škrtli by ruský plyn ze dne na den bez ohledu na následky. Lze pochopit, že závislost na zemi, která je v mnoha ohledech nepředvídatelná, není dobrá, ale pokud nemáme žádnou jinou okamžitou alternativu, jaký smysl dává o tom teď takto razantně mluvit?

Žádný smysl to nedává. Je na tom vidět, jak je Evropská unie sobecká a politické zájmy staví nad zájmy ekonomické, a to ještě velmi selektivně, protože ti, kteří by plyn vypnuli okamžitě, by s tím problém neměli. Stačí se podívat na bývalého belgického premiéra Guye Verhofstadta, který doslova

pobíhal po Evropském parlamentu a sháněl podpisy na doporučující rezoluci k okamžitému odstoupení od ruského plynu. Je vidět, že Verhofstadtovi je úplně jedno, co se stane s obyvateli na území České republiky, Slovenska, Maďarska a dalších států. Jeho domovská Belgie je na ruském plynu závislá z celých pěti procent, zatímco my z 90 procent a ostatní země dokonce ze 100 procent. Tady vidíte, jakým způsobem EU přistupuje k řešení celoevropského problému. Je to neuvěřitelně hloupé, alibistické a sobecké.

Pokud jde o vztah k Rusku, měli bychom si uvědomit, jak je možné, že Česká republika nemá dlouhodobý kontrakt s Gazpromem, když všechny země okolo nás ho mají, a tím pádem nejsou vystaveny tak neskutečně vysokým cenám elektrické energie a plynu. Pro vaši informaci, na Slovensku je cena plynu na poloviční úrovni proti ČR, v Maďarsku je to násobně nižší než u nás a všechno je to dáno existujícími dlouhodobými kontrakty jednotlivých zemí přímo s Gazpromem.

Evropská komise a dokonce i lobbistická plynárenská asociace Eurogas dávala doporučení, aby se neuzavíraly dlouhodobé kontrakty s Gazpromem. To doporučení přicházelo ovšem až v době, kdy zásadní velké ekonomiky měly tyto kontrakty podepsány. Tolik pro vykreslení celé situace.

Chceme-li se zbavit závislosti na ruském plynu, jaké možnosti jsou na stole? Pokud jde o ČR, Německo, Slovensko a další země, jejichž závislost je tak výrazná. Dlouho se mluví o LNG či jiných alternativách...

V případě, že dojde k odstřižení České republiky od dodávek ruského plynu, nemáme okamžitou náhradu vůbec žádnou. Vůbec žádnou! V současné době téměř veškerou plynárenskou strukturu zásobujeme přes Německo, které má dlouhodobou smlouvu s Gazpromem a nakupuje od něj plyn pod osm korun za kubík a my to potom od německých společností nakupujeme za násobně vyšší ceny.

Pokud fyzicky dojde k odstavení dodávek plynu z Ruska, a myslím, že se na tom tvrdě pracuje, tak naši poslední záchranou může být norský plyn, který bychom v určitém minimálním množství byli schopni dopravit na území České republiky. Maximum toho, co bychom mohli z norského plynu dostat je 15-20 procent naší spotřeby, ale spíš soudím, že to bude násobně méně, protože ten plyn nebude pro vysokou poptávku k dispozici.

LNG je hudba budoucnosti a musíme doufat, že ta hudba bude hrát, protože v současné době k tomu neexistují odpařovací stanice na území Evropy v dostatečném množství, neexistují na to tankery a neexistuje ani navazující energetická potrubní struktura. Takže pokud se bavíme o náhradě ruského plynu norským plynem, tak to fyzicky jde, ale jestliže mluvíme o náhradě ve formě LNG, je to otázka minimálně pěti let. Dovedete si představit, do jaké katastrofy by se Česká republika dostala? A to vůbec nemluvíme o ceně, protože LNG je z logiky věci vždycky dražší a díky dopravě i méně ekologické. Nejde pouze o dopravu, ale musí se vynaložit energie na zkapalnění, potom zplynování a udržení při minus 160 stupních při transportu. To je bohužel podstata celé věci. Podcenili jsme diverzifikaci zdrojů energie, o tom vůbec není sporu, ale pokud jsme ji podceňovali 10 let, tak to za dva měsíce nevylepšíme.

Přemýšlím, jak skončit méně katastroficky, ale ono asi není moc co...

Katastrofické to je. Situace je tak strašně špatná a vláda k tomu přistupuje tak šíleně nezodpovědně, že to může vést k fatálním změnám ve společnosti, což si nikdo z nás, pevně doufám, nepřeje.

[ZDROJ](#)